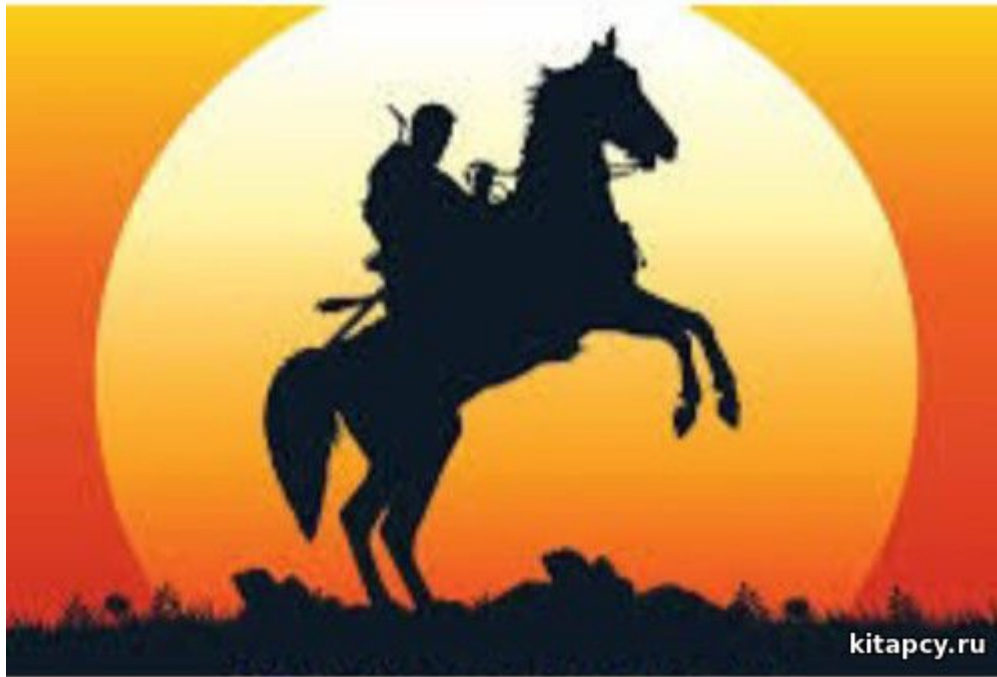

Malazgirt söweşi / poema

Category: Kitapcy, Poemalar

написано kitapcy | 22 январь, 2025

Malazgirt söweşi / poema MALAZGIRT SÖWEŞI

~ Atyň näme diýip kişneýär, Şady?
~ Özüm bolup haýbat atýar duşmana.
~ On esse artykmyş duşman sülsady.
~ Parhy näme, onuň amanat jana.
~ Nirden tapýaň beýle gaýraty-dogmy?
~ Bileňokmy näme, Oguzyň kowmy.
Namartlyk diýilýän zady bilmeýär.
Ynamy gaýadyr, ýüregi suwly.

Depämde Hudaý bar, arkamda bolsa,
Soltanym Alp-Arslan ~ ýeňiş baýdagy.
Ýygynyn dargadyp, özüni atyň
Öňüne salmakçy Rumuň kaýsaryn.

~ San boýunça deňze gaçan damja deý,
Dur, zaluwat neneň ýeňjek duşmany?!
~ Olar pul yşgyna ýygnanan ýygyn,
A men hak iş üçin bagş edýän jany.

~ Esgerleriň bary seniň ýalymy?
~ Gözlerinde ot ýanyp dur oglanlaň.
Eneden dogulyp oýnagý ok ýaý,
Söweşde göz açyp, jeňde doglanlar.

~ Ynandym, ynamyň aňyrdan eken,
Beýik Taňryň özi ýar bolsın, Şady!
~ Garaşyň, getirer Rumuň kaýsaryn,
Eger diri bolsa, bar bolsa Şady.

Ýene-de bek belläp goýuň bir zady.
Dahul bolsam amanada, apata.
Jähennemiň işiginde duşmanyň,
Gideriň müňüsin düzüp nobata.

* * *

Endiräp dur külli ysłam dünýäsi.
Öňdäki bolmaly bu söweş hakda.
"Türkmenlere ýeňiş ýar et, Hudaýym!"
diýip metjitlerde okalýar hutba.

Şu söweş bagly ysłam dünýäsi,
Bagdat Halyfynyň özi-de hatda.
"Türkmenlere ýeňiş ýar et, Hudaýym!"
Jemagat jem bolup okaýar hutba.

Älemde jem bolup şunçarak dileg.
(Allanyň özünem gozgandyr ynan!)
Malazgirt ~ söweşe taýyn esgerleň,
Kalbynda parlaýan ynamdy-ynam.

Taňryň bizlikdigi hakdaky ynam.
Eýsem eýýäm ýeňşiň ýary dälmidir?!
~ Ýaraşyk teklibi – oýlanýar soltan,
~ Birhili ýöwsellän ýaly dälmidir?

Şonda-da zeleliň ýaryndan gaýtmak,
Bir peýda diýipdir ahyr köneler.

Alp Arslan dillenyär: – Ýeri, bolýar-da,
Teklibiňiz salyp görüň synaga.

Edil pikir edişi deý Soltanyň
Ilçileriň teklibine garaman ~
Giç düşüner juda ýalňyşandygna.
Men-menlikden huşy göçen Roman.

Ýöne, köplenç uruşlaryň kadasy.
Ilki bir-birege haýbat atmalar.
Bir-biregiň sussun basmaklyk üçin,
Ilçi bary ikiýana atlanar.

~ Atlaryňyz Hemedanda gyşlarlar,
A özüňiz gyşlarkaňyz niredede? –
Diýýär Soltan: – Ýalňyz Alla bilýändir,
Soňra gürrüň ederis bu barada?

Gutylgysyzdygyny boljak söweşiň,
Bir parahat kabul edýärdi goşun.
Alp Arslan sözleýär: – Eziz esgerler,
Men özüm çekerin goşunyň başyn.

Bu ýerde hiç hili Soltan, Serdar ýok,
Hemmämiz deňdiris Hakyň ýolunda.
Injigi sandyrap eger kimsäniň,
Yza dönmek bolsa neti pälinde.

Şu mahal goşundan saýlanybersin,
Bizden oňa hiç bir hili zowal ýok.
Namart wagty barka aýňalybersin,
Asly merdiň göwnünde hiç güman ýok.

~ Dönük ýa-da namart çykar türkmeden,
diýip, asyl pikir etmäň, Soltanym!
Siz serenjam beriň boljak söweşe,
Özüňiz söweşe gitmäň, Soltanym!

Türkmen maksadyna ýetmän Soltanym,

Orta ýoldan döňýän däldir yzyna.
Betniýet duşmanyň ahy-nalasy,
Garylar bedewleň toýnak tozuna

– diýip, başyn egdi, Soltana Şady.
Gözlerdäki uçgun älemi keser.
Bu söze goşuldy müňläp Şadylar,
Söweş meýdanynda ýaňlanan kasam.

Gökden inen ajal gümmürdisi deý,
Duşman leşgeriniň içine düşdi.
Bu sansyz leşgeri bir ýere ýygnan,
Allanyň yşgy däl, oljanyň yşgy.

Entek olar juda ederler puşman,
Oda öwrülende töwerek-daşy.
Ne aňyrsy bardy, ne-de bärisi,
Ne aýagy bardy, ne-de bir başy.

Iki ýanda pasyrdaýar baýdaklar,
Serkerdeler gurup söweş gerdegin.
Soltan diýýär: – Siziň bilen bürgütler,
Görsün duşman gurt oýnuny gurdugym.

Ilkinji zarbada sil deý türkmenler,
Ellerine aldy söweş tabyny.
Malazgirt meýdanyn gana boýady,
Tapan derdi Abyl bilen Kabylyň.

Şondan bäri ýagy adam-adama,
Dünýä bolsa bir hoş sözüň mätäji.
Malazgirt meýdany. Söweş gyzyşýar,
Soltan bolsa elden bermän ätiýajy.

Yzyn üzmän maslahatlar geçirýär,
Tejribeli goşunbaşylar bilen.
~ Biziň maksadymyz Hakdyr ýigitler,
Ony diňe bize goşulan biler.

Ahyr uly güýçler bölünip gitdi,
Duşman goşunyndan gezek-gezegne.
Kaýsaryň esasy güýji ymtylyp,
Gelip düşdi türkmenleriň duzagna.

Taňryň gudratyndan hasyl bor eken,
Bendesiniň Hak ýolunda aýdany.
Şady gelýär, sowulyň-da ýol beriň,
Bedewiň önünde Rumuň kaýsary.

Niçe şirin jany pida eýlegen,
Ol Rumuň kaýsary Diogen gelýär.
Goşuny, dünýäsi tar-mar eýlenen
Ol Rumuň kaýsary Diogen gelýär.

Nesibe ~ bir ýaýyň oky gurulan,
Ykbalyň öwrümi Hakdan berilen.
Men-menlikden dünýä üste sürünen,
Ol Rumuň kaýsary Diogen gelýär.

Nebis seni öz erkiňe goýmaýar,
Pelek çarhyn gazap bilen aýlaýar,
Indi bolsa kaýyl bolup täleýe,
Ol Rumuň kaýsary Diogen gelýär.

Ýeňiji Alp Arslan, Beýik Alp Arslan,
Şatlyk bilen, şowhun bilen gurşalýar.
Ol tagtyndan düşüp, ýowuz duşmanyn,
Ýesir däl-de, myhman ýaly garşy alýar.

Hem-de hormat goýýar şalara mahsus,
Biçärelilik gysýar Rumuň kaýsaryn ~
Ýañja gazap bilen zeminiň üstün
Syrp-süpürmäge taýýar adamyň.

Alp Arslana bagly onuň ykbaly,
Türkmen häsiýeti beýikdir beýik.
Ejiziň ýanynda geçirimli ol,
Gahary-gazany bir ýana goýup.

Diýýär Soltan: ~ Eger sen ýeňen bolsaň,
Menem ýesir düşen bolsam eliňe.
Sen şonda näderdiň? ~ Diýýär Roman:
~ Göni höküm ederdim men ölüme!

~ Ýok, türkmene beýle peslik ýaraşmaz,
Men saňa bagş edýän täzeden ömrüň.
~ Sag bol, maňa iň agyr bir jezadyr,
Buýrulmadyk ölüm ~ bagş eden ömrüň.

Hawa, onuň üçin bu dünýä boşluk,
Gutarypdy indi ömrüň manysy.
Beýik Soltan bilen kalplary hoşnut,
Türkmenler kürekläp ykbal gämisin.

Dünýäň depesinde parladyp tugun,
Ýagşylygy ýugrup niýet-pälinde,
Barýardy Alp-Arslan ~
Är iş bitiren,
Hakykat ýolunda,
Hakyň ýolunda.

Toýly ÖWEZOW.

esger_2004 Poemalar